رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

العَقِيدَةُ الصَّحِيْحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا | بوسني | bosanski

Vjerovanje – između ispravnog i pogrešnog

Autor Uvaženi šejh
Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

ⓒ جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٨هـ

بن باز ، عبدالعزيز
العقيدة الصحيحة وما يضادها - بوسني. / عبدالعزيز بن باز ؛
جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات - ط١. .- الرياض ، ١٤٤٨هـ
٤٢ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٨/٧٩٦٥
ردمك: ١-٦٤٩-٥١٧-٦٠٣-٩٧٨

العَقِيدَةُ الصَّحِيْحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا

Vjerovanje – između ispravnog i pogrešnog

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

Autor Uvaženi šejh
Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Prva poslanica:
Vjerovanje – između ispravnog i pogrešnog

Sva hvala pripada Allahu Jedinom, a salavat i selam neka su na posljednjeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Imajući u vidu da je ispravno vjerovanje osnova i temelj vjere islama, smatrao sam da je važno govoriti o ovoj temi, te pisati i sastavljati djela s ciljem njenog pojašnjenja i objašnjenja.

Poznato je na temelju šerijatskih dokaza iz Kur'ana i sunneta da će govor i djela biti primljeni kod Allaha samo ako proizlaze iz ispravnog ubjeđenja i vjerovanja. Ako je vjerovanje neispravno, tada su neispravni i govor i djela koja iz njega proizilaze. Uzvišeni Allah je, govoreći o tome, kazao:

﴿...وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱلۡإِيمَٰنِ فَقَدۡ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾

"A onaj ko niječe propise vjere – uzalud će mu biti djela njegova, i on će, na onome svijetu među gubitnicima biti." (El-Maida, 5)

Također, Uzvišeni je rekao:

﴿وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٦٥﴾

"A tebi, i onima prije tebe objavljeno je: 'Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja djela će sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti.'"

(Ez-Zumer, 65)

Mnogo je ajeta koji govore o tome. Kur'an i sunnet ukazuju da se ispravno vjerovanje sastoji od šest temelja, a to su: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan te vjerovanje da su i dobro i zlo Allahova odredba (kader). Ovih šest temelja čine osnovu ispravnog vjerovanja koje je Allah objavio u Kur'anu, a s kojim je poslao Svoga poslanika Muhameda, sallallahu alejhi ve sellem.

Mnogobrojni su dokazi za ovih šest osnova vjerovanja u Kur'anu i vjerodostojnom sunnetu, od kojih izdvajamo sljedeće:

Prvi: Dokazi iz Kur'ana, među kojima su riječi Uzvišenog Allaha:

﴿لَّيۡسَ ٱلۡبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمۡ قِبَلَ ٱلۡمَشۡرِقِ وَٱلۡمَغۡرِبِ وَلَٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلۡكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ...﴾

"Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego je pravo dobročinstvo – dobročinstvo onih koji vjeruju u

Allaha, u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike..." (El-Bekara, 177)

I riječi Allaha, Slavljenog i Uzvišenog:

﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦ...﴾

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, a i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo razliku!'..."

(El-Bekare, 285)

I riječi Uzvišenog:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ مِن قَبۡلُۚ وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا ١٣٦﴾

"O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u Posljednji dan – daleko je zalutao." (En-Nisa', 136)

I riječi Uzvišenog:

﴿أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَٰبٍۗ

إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

"Zar ne znaš da je Allahu poznato sve što je na nebesima i na Zemlji? To je sve u Knjizi. To je, uistinu, Allahu lahko!" (El-Hadždž, 70)

Drugi: Dokazi iz sunneta. Jedan od njih je poznati hadis koji bilježi imam Muslim, a koji prenosi vođa pravovjernih, Omer ibn el-Hattab, radijallahu anhu. U njemu stoji da je Džibril, alejhis-selam, došao i upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o imanu, pa mu je on odgovorio:

«الإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ».

"Iman je da vjeruješ u Allaha, u Njegove meleke, knjige, poslanike, u Sudnji dan i da je dobro i zlo određeno."[1] Hadis. Bilježe ga Buhari i Muslim, uz neznatne razlike u predaji, od Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu.

Iz ovih šest osnova vjerovanja grana se sve ono u šta je musliman obavezan vjerovati u pogledu Allaha, dželle še'nuhu, onoga svijeta i drugih pitanja vezanih za gajb (nevidljivi svijet), o čemu su nas obavijestili Allah, dželle še'nuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1] Hadis bilježi Muslim, br. 8.

Pojašnjenje ovih šest osnova vjerovanja je sljedeće:

Prvi temelj: Vjerovanje u Uzvišenog Allaha

To obuhvata nekoliko stvari, a neke od njih su sljedeće: Vjerovanje da je On jedini istinski bog, dostojan da Mu se čini ibadet mimo svega ostalog, temelji se na činjenici da je On Stvoritelj robova, da im čini dobro, da se brine o njihovoj opskrbi, da poznaje sve njihove javne i tajne postupke te da je u stanju nagraditi poslušne i kazniti neposlušne.

Allah je stvorio ljude i džine zbog ovog ibadeta i naredio im da ga čine, kao što je rekao Uzvišeni:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ ﴿٥٨﴾﴾

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Meni u ibadetu budu.

Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da me hrane,

Opskrbitelj je jedino Allah, Snažni i Silni!"

(Ez-Zarijat, 56–58)

Također, Uzvišeni je rekao:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ

مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخۡرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزۡقٗا لَّكُمۡۖ فَلَا تَجۡعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادٗا وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ٢٢﴾

"O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste bogobojazni bili;

Koji vam je Zemlju posteljom, a nebo zdanjem učinio; Koji s neba spušta vodu i s njom izvodi plodove, opskrbu vašu. Zato ne pripisujte Allahu ortake, a vi znate." (El-Bekare, 21–22)

Uzvišeni Allah poslao je poslanike i objavio knjige s ciljem da se ljudima pojasni ova istina, da se pozovu k njoj i da se upozore na opasnost njene suprotnosti. Uzvišeni Allah kaže:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a kumira – taguta se klonite!'..." (En-Nahl, 36).

Također, Uzvišeni je rekao:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيٓ إِلَيۡهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدُونِ ٢٥﴾

"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema istinskog Boga osim

Mene, zato Meni ibadet činite!'" (El-Enbija', 25)

I rekao je:

﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ۝١ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ۝٢﴾

"Elif-lām-Ra. Ovo je Knjiga čiji su ajeti usavršeni, a potom razjašnjeni, od Mudrog i Onog Koji sve u potpunosti zna,

da samo Allahu ibadet činite – ja sam vam od Njega upozoritelj i donositelj radosnih vijesti." (Hud, 1–2)

Suština ovog ibadeta jeste da se samo Uzvišeni Allah obožava svim propisanim djelima, poput: upućivanja dove, straha, nade, namaza, posta, klanja kurbana, zavjetovanja i drugih vrsta ibadeta, i to na način da taj ibadet bude popraćen skrušenošću, nadom u Njegovu nagradu i strahom od Njegove kazne, uz potpunu ljubav prema Njemu i poniznost pred Njegovim veličanstvom.

Onaj ko promišlja o plemenitom Kur'anu uvidjet će da je veći dio njegove objave posvećen ovom veličanstvenom temelju, kao što Uzvišeni kaže:

﴿إِنَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ فَٱعْبُدِ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِى مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ

﴿ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ٣﴾

"Mi ti, doista, objavljujemo Knjigu, pravu istinu, zato obožavaj samo Allaha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru!

Iskreno ispovijedanje vjere dug je prema Allahu! A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike govoreći: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili', Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 2–3)

I riječi Slavljenog i Uzvišenog:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ...﴾

"Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate..." (El-Isra', 23)

Allah je također rekao:

﴿فَٱدۡعُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡكَٰفِرُونَ ١٤﴾

"Molite se zato Allahu, iskreno Mu ispovijedajući vjeru – pa makar to nevjernicima bilo mrsko!" (Gafir, 14)

Isto tako, onaj ko razmisli o Poslanikovom sunnetu uvidjet će da se i u njemu posvećuje pažnja ovom velikom temelju. Primjer tome je hadis koji je zabilježen u dva "Sahiha" koji prenosi Mu'az, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve

sellem, rekao:

«حَقُّ اللهِ عَلَى العِبَادِ أَن يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

"Allahovo pravo kod robova jeste da Ga obožavaju i da Mu širk ne čine."[1]

U sastavni dio vjerovanja u Allaha također spada i vjerovanje u sve ono što je Allah propisao i naredio Svojim robovima, a u to ulazi i pet islamskih temelja.

To su: svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, obavljanje namaza, davanje zekata, post ramazana i obavljanje hadždža posjetom Bejtu-l-haramu, onome ko je u mogućnosti, kao i ostali farzovi sa kojima je došao čisti šerijat.

Najvažniji i najveći od ovih ruknova jeste svjedočenje da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik. Ovo svjedočenje podrazumijeva iskreno i čisto upućivanje ibadeta samo Allahu, bez ikakvih primjesa širka, i to je značenje riječi: 'la ilahe illallah'. Dakle, njihovo značenje, kao što su rekli učenjaci, Allah im se smilovao, jeste da nema istinskog boga dostojnog obožavanja osim Allaha. Na osnovu toga, sve ono čemu ljudi upućuju ibadet i što obožavaju mimo Allaha – poput ljudi, meleka,

[1] Hadis bilježi Buhari, br. 2856 i Muslim, br. 30.

džina i tako dalje – jesu lažna božanstva koja nisu dostojna da budu obožavana. Allah je jedini istinski Bog dostojan da Mu se ibadet čini, Koji nema sudruga, kao što je rekao Uzvišeni:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ...﴾

"To je zato što je Allah – Istina, a oni koje oni, pored Allaha, mole – laž..." (El-Hadždž, 62)

Već je objašnjeno da je Uzvišeni Allah stvorio ljude i džine zbog ovog najznačajnijeg temelja i da im je naredio njegovo sprovođenje u praksu, te da je s tim ciljem slao poslanike i objavljivao knjige. Stoga, rob o tome treba dobro razmisliti kako bi mu postalo još jasnije stanje u koje se došla većina muslimana zbog velikog nepoznavanja ovog temelja. Upravo zbog neznanja o njemu, oni su počeli uz Allaha obožavati druge, te ono što je isključivo Njegovo pravo usmjeravati drugima mimo Njega. Neka nam je Allah na pomoći!

Vjerovanje u Uzvišenog Allaha obuhvata i vjerovanje da je On Stvoritelj svega, Upravitelj svega i da On time raspolaže kako želi, shodno Svom neizmjernom znanju, mudrosti i moći. Također, u to spada i vjerovanje da je On Vladar i na ovom i na budućem svijetu, da je On Gospodar svih svjetova, te da nema drugog stvoritelja i gospodara mimo Njega. Isto tako, u to spada i vjerovanje da je On poslao poslanike i objavio knjige kako bi

popravio stanje Svojih robova i pozvao ih ka onome u čemu je njihov spas i dobro, na ovom i na budućem svijetu. Zatim, vjerovanje da On u svemu tome nema sudruga niti Sebi ravnog, kao što Uzvišeni kaže:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢﴾

"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim." (Ez-Zumer, 62)

Također, Uzvišeni je rekao:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ ٱلنَّهَارَ يَطۡلُبُهُۥ حَثِيثٗا وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ وَٱلنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتِۭ بِأَمۡرِهِۦٓۗ أَلَا لَهُ ٱلۡخَلۡقُ وَٱلۡأَمۡرُۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٥٤﴾

"Zaista je Gospodar vaš Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj naredbi. Samo On raspolaže stvaranjem i odlučivanjem! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!" (El-A'raf, 54)

U vjerovanje u Uzvišenog Allaha ubraja se i vjerovanje u Njegova lijepa imena i uzvišena svojstva, koja su prenesena u Kur'anu Časnom i sunnetu Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve

sellem, bez njihovog iskrivljavanja, negiranja, bez ulaženja u kakvoću i poređenja sa stvorenjima.

﴿...لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾

"...Ništa nije kao On! On je Svečujući i Svevideći." (Eš-Šura', 11)

Obaveza je vjerovati u njih onako kako su spomenuta, bez ulaženja u kakvoću, te prihvatiti njihova jasna i direktna značenja koja su, ustvari, Allahova, dželle še'nuhu, svojstva. Također je obaveza opisivati Ga njima onako kako Njemu dolikuje, bez poređenja sa svojstvima stvorenja. Uzvišeni je kazao: /

﴿فَلَا تَضۡرِبُواْ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡثَالَۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ وَأَنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ٧٤﴾

"Zato ne navodite Allahu slične! Allah doista zna, a vi ne znate." (En-Nahl, 74)

Ovo je vjerovanje sljedbenika glavnog toka islama, ehli sunneta vel džemata, u koje se prije svih ubrajaju ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i oni koji ih slijede u dobru, u pogledu Allahovih imena i svojstava. To je vjerovanje koje je prenio imam Ebul Hasen el-Eš'ari, rahimehullah, u svojoj knjizi "El-Mekalat" od sljedbenika hadisa i ehli sunneta. Također, ovo vjerovanje prenosi se i od drugih učenjaka.

El-Evza'i, rahimehullah, rekao je: "Upitani su ez-Zuhri i Mekhul o ajetima u kojima su spomenuta

Allahova svojstva, pa su rekli: 'Prihvatite ih onako kako su navedena.'"[1]

El-Evza'i je također kazao: "Govorili smo dok su mnogi tabi'ini još bili među nama: 'Allah Uzvišeni je iznad Arša i vjerujemo u Njegova svojstva koja su spomenuta u Sunnetu.'"[2]

Velid ibn Muslim, Allah mu se smilovao, rekao je: "Upitani su Malik, El-Evza'i, El-Lejs ibn Sa'd i Sufjan Es-Sevri, rahimehumullah, o ajetima i hadisima u kojima su spomenuta Allahova svojstva, pa su svi odgovorili: 'Prihvatite ih onako kako su navedena, bez ulaženja u kakvoću.'"[3]

Kada je upitan Rebi'a ibn Abdurrahman, učitelj imama Malika, Allah im se smilovao, o istivau (uzvisivanju i uzdizanju Allaha Uzvišenog), odgovorio je: "Uzvisivanje je poznato, njegova kakvoća nije dokučiva razumu, Allah je tako objavio, na Poslaniku je bilo da jasno dostavi, a na

---

[1] Bilježe ga el-Lalikai u "Šerh usulil-i'tikad", br. 735, i Ibn Abdul-Berr u "Džami'u bejanil-ilmi ve fadlihi", br. 1801, ali sa izrazom "hadisi" umjesto "ajeti o sifatima", a njegov tekst glasi: "Prenosite ove hadise onako kako su došli i ne raspravljajte o njima."

[2] Bilježi ga Bejheki u "El-Esma' ves-sifat", br. 865, a Ibn Tejmijje je njegov lanac prenosilaca ocijenio ispravnim u djelu "El-Hamevijje", str. 269. Zehebi je u djelu "El-Ard", (2/223), rekao: "Njegovi prenosioci su pouzdani imami."

[3] Hadis bilježi el-Lalikai u "Šerh usulil-i'tikad", br. 930, i Bejheki u "El-Esmau ves-sifat", br. 955.

nama je da u to vjerujemo."[1] Kada je o tome upitan imam Malik, neka mu se Allah smiluje, rekao je: "Uzvisivanje je poznato, njegova kakvoća je nepoznata (kada je riječ o Uzvišenom Allahu), vjerovanje u to je obaveza, a pitanje o tome je novotarija." Zatim je rekao čovjeku koji ga je to pitao: "Ti si loš čovjek", te je naredio da ga udalje sa sijela.[2] Ovo značenje je također preneseno od majke vjernika Ummu Seleme, radijallahu anha.[3]

Imam Ebu Abdurrahman ibn el-Mubarek, Allah mu se smilovao, rekao je: "Znamo da je naš Gospodar iznad nebesa, iznad Svog Arša, odvojen od Svojih stvorenja."[4]

Mnogo je izreka islamskih učenjaka koje se prenose na ovu temu i nemoguće ih je sve spomenuti u ovom predavanju. Onaj ko se želi detaljnije upoznati s ovom tematikom, neka uzme knjige islamskih učenjaka kao što su:

1. "Es-Sunneh" od Abdullaha ibn Ahmeda,
2. "Et-Tevhid" od imama Ibn Huzejme,
3. "Es-Sunneh" od imama el-Lalikaija,

---

[1] Hadis bilježe el-Lalikai u "Šerh usulil-i'tikad", br. 665, i Bejheki u "El-Esma' ves-sifat", br. 868.

[2] Bilježi el-Lalikai, "Šerh usulil-i'tikad", br. 664, Ebu Nu'ajm, "Hiljetul-evlija", 6/325, i Bejheki, "El-Esma' ves-sifat", br. 867.

[3] Hadis bilježe Muzekki u "El-Muzekkijatu", br. 29, Ibn Betta u "El-Ibani", br. 120, i el-Lalikai u "Šerh usulil-i'tikad", br. 663.

[4] Hadis bilježe ed-Darimi u "Er-Redd 'alel-Džehmijje", br. 67, i Bejheki u "El-Esma' ves-sifat", br. 903.

4. "Es-Sunneh" od imama Ebu Bekra b. Ebi Asima,

5. "El-Hamevija", odgovor Ibn Tejmije koji sadrži velike koristi, u kojem je pojasnio vjerovanje ehli sunneta, te prenio mnoge izreke i vjersko-racionalne dokaze koji ukazuju na ispravnost vjerovanja ehli sunneta i neispravnost vjerovanja suprotstavljenih strana.

Također, tu je i njegovo djelo "et-Tedmurija", u kojem je još opširnije pisao o ovoj temi i detaljno pojasnio vjerovanje sljedbenika sunneta, navodeći vjersko-racionalne dokaze. Putem ove knjige odgovorio je suprotstavljenoj strani, čime istina postaje jasnija, a neistina opovrgnuta za svakoga ko traga za znanjem, ima iskrenu namjeru i želju da istinu prihvati. Ukratko: Vjerovanje ehli-sunneta po pitanju imena i svojstava jeste da oni potvrđuju Uzvišenom Allahu sve ono što je On za Sebe u Svojoj Knjizi potvrdio i što je za Njega potvrdio Njegov poslanik Muhamed, sallallahu alejhi ve sellem, u svome sunnetu, potvrđujući navedeno bez poređenja Uzvišenog Allaha sa stvorenjima, bez negiranja niti jednog Allahovo imena ili svojstva. Takvim pristupom sačuvali su se od kontradiktornosti. Tako su, uz Allahovu pomoć, postupili u skladu sa svim dokazima. Allahova je zakonitost da pomogne i učvrsti sve one koji se čvrsto pridržavaju puta istine kojim su hodili

poslanici i koji se iskreno, u Njegovo ime, trude da istinu pronađu. Uzvišeni je kazao:

﴿بَلۡ نَقۡذِفُ بِٱلۡحَقِّ عَلَى ٱلۡبَٰطِلِ فَيَدۡمَغُهُۥ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٞ...﴾

"Međutim, istinom suzbijamo laž, istina je uguši i laži nestane..." (El-Enbija', 18)

Također, Uzvišeni je rekao:

﴿وَلَا يَأۡتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَأَحۡسَنَ تَفۡسِيرًا ٣٣﴾

"Oni ti neće nijedan prigovor postaviti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti." (El-Furkan, 33)

Što se tiče onih koji se suprotstavljaju ehli sunnetu u pogledu Allahovih imena i svojstava, oni se neminovno suprotstavljaju vjersko-racionalnim dokazima, uz jasnu kontradikciju između onoga što potvrđuju i onoga što negiraju. Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, u svom poznatom tefsiru spomenuo je lijepe riječi o ovoj temi, i to tumačeći riječi Uzvišenog:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ...﴾

"Gospodar vaš je Allah, Koji je nebesa i Zemlju za šest dana stvorio, a onda se nad Aršom uzvisio..." (El-A'raf, 54)

Lijepo je to ovdje prenijeti zbog velike koristi, pa

je, Allah mu se smilovao, kazao sljedeće:

"O njima postoji veoma mnogo stavova, a ovo nije mjesto gdje bi se oni mogli detaljno obrazložiti. Mi u tom pogledu slijedimo stav naših dobrih prethodnika: Malika, el-Evza'ija, es-Sevrija, el-Lejsa b. Sa'da, eš-Šafije, Ahmeda b. Hanbela, Ishaka b. Rahavejha i ostalih islamskih učenjaka, bilo klasičnih ili savremenih. Taj stav podrazumijeva prihvatanje tih riječi onakvih kakve jesu, bez zalaženja u kakvoću, bez poistovjećivanja i bez negiranja. Ono što zamišljaju oni koji Allahova svojstva poistovjećuju sa svojstvima stvorenja ne dolazi u obzir kada je riječ o Allahu, jer Uzvišenom Allahu ništa od Njegovih stvorenja ne sliči.

﴿...لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾

"Ništa nije kao On! On je Svečujući i Svevideći." (Eš-Šura, 11) Naprotiv, stvar je onakva kako su kazali imami, među kojima je Nu'ajm ibn Hammad el-Huzai, učitelj imama Buharije, koji je rekao: "Ko Allaha uporedi sa Njegovim stvorenjima, uznevjerovao je, a ko zanegira nešto od onoga čime je Allah Sebe opisao, doista je uznevjerovao."[1] Ni u Allahovim ni u Poslanikovim riječima kojima se

[1] Bilježi ga Zehebi u "El-Uluvvu", br. 464, a Albani je rekao u "Muhtesarul-uluvvu", str. 184: "Ovaj lanac prenosilaca je vjerodostojan, njegovi prenosioci su pouzdani i poznati."

opisuje Allah nema poistovjećivanja sa stvorenjima. Zato je na pravom putu onaj ko priznaje Uzvišenom Allahu ono što je o Njemu jasno došlo u ajetima i vjerodostojnim hadisima, na način koji dolikuje Njegovoj veličini, i ko Mu ne pripisuje nikakvu nesavršenost."[1] Ovim se završavaju riječi Ibn Kesira, Allah mu se smilovao.

U sastavni dio vjerovanja u Allaha također spada i to da iman (vjerovanje) obuhvata govor i djela, da se povećava pokornošću, a smanjuje nepokornošću, te da nije dozvoljeno proglasiti muslimana nevjernikom zbog grijeha koji je manji od širka i kufra, poput: bluda, krađe, uzimanja kamate, konzumiranja opojnih sredstava, neposlušnosti roditeljima i drugih velikih grijeha, ukoliko ih ne ohalali. O tome je Uzvišeni rekao:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ...﴾

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta u obožavanju pridružuje, a oprostit će sve mimo toga, kome On hoće..." (En-Nisa', 48) Kao što je u mutevatir-hadisima vjerodostojno preneseno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, među kojima su i njegove riječi:

«إِنَّ اللهَ يُخْرِجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ

[1] Ibn Kesir, "Tefsir", (3/426-427).

إِيْمَانٍ».

"Doista će Allah izvesti iz Vatre onoga ko u srcu bude imao imana koliko je zrno gorušice."[1]

Drugi temelj: Vjerovanje u meleke

Ono sadrži dvije stvari: Prva: Sažeto vjerovanje u meleke; a to znači da vjerujemo da Allah ima meleke koje je stvorio samo da Mu budu u pokornosti, koje je opisao kao:

﴿وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۚ بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ٢٦ لَا يَسۡبِقُونَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ وَهُم بِأَمۡرِهِۦ يَعۡمَلُونَ ٢٧ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ ٢٨﴾

"Oni govore: 'Milostivi ima dijete!' Uzvišen neka je On! A meleki su samo robovi poštovani.

Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju onako kako On naredi.

On zna šta su radili i šta će uraditi, i oni će se samo za onog kojim On bude zadovoljan zauzimati, a oni su i sami, iz strahopoštovanja prema Njemu, brižni." (El-Enbija', 26-28)

Meleka ima mnogo vrsta, neki od njih su zaduženi da nose Arš, neki su čuvari Vatre, neki čuvari Dženneta, a neki zapisuju djela ljudi i džina.

---

[1] Hadis bilježi Buhari, br. 22, od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu anhu.

Druga: Vjerovanje u meleke pojedinačno; a to podrazumijeva da vjerujemo u one među njima koje su Allah i Njegov Poslanik imenovali, poput Džibrila koji je zadužen za objavu, Mikaila koji je zadužen za kišu, Malika, čuvara Vatre, te Israfila koji je zadužen za puhanje u Rog. Kao što se spominju u vjerodostojnim hadisima, među kojima je i ono što se bilježi u "Sahihu" od Aiše, radijallahu anha, da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kazao:

«خُلِقَتِ الـمَلَائِكَةُ مِن نُورٍ، وَخُلِقَ الجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُم».

„Meleki su stvoreni od svjetlosti, džini od plamena vatre, a Adem je stvoren od onoga što vam je opisano.“[1] Ovaj hadis bilježi Muslim u svom "Sahihu".

Treći temelj: Vjerovanje u Knjige, a ono obuhvata dvije stvari:

Prva: Sažeto vjerovanje u Knjige; a to znači vjerovati da je Allah objavio Knjige Svojim vjerovjesnicima i poslanicima kako bi pojasnili Uputu i u nju pozivali, kao što Uzvišeni kaže:

﴿لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمِيزَانَ لِيَقُومَ

[1] Hadis bilježi Muslim, br. 2996, a hadis prenosi Aiša, radijellahu anha.

ٱلنَّاسُ بِٱلۡقِسۡطِ...﴾

"Mi smo izaslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i Mjerilo – pravdu slali da bi ljudi pravedno postupali..." (El-Hadid, 25) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ...﴾

"Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, pa je Allah slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti i opomenu, i po njima je slao Knjigu sa Istinom, da po njoj sudi ljudima u onome u čemu se oni razilaziše..." (El-Bekara, 213)

Druga: Detaljno vjerovanje u Knjige; a to podrazumijeva da vjerujemo u svaku knjigu pojedinačno koju je Allah imenovao, poput Tevrata, Indžila, Zebura i Kur'ana, te da vjerujemo da je Kur'an najbolja knjiga i pečat svih knjiga, da je nadređen ostalim knjigama i da ih potvrđuje. Također vjerujemo da je Kur'an knjiga koju je cijeli ummet obavezan slijediti i po kojoj je dužan suditi, zajedno sa onim što je preneseno u vjerodostojnom sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allah, subhanehu ve te'ala, poslao je Svoga poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, ljudima i džinima, i objavio mu je ovaj Kur'an kako

bi po njemu sudio među njima. Učinio ga je lijekom za srca, objašnjenjem za sve, uputom i milošću vjernicima, kao što je Uzvišeni rekao:

﴿وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُواْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥٥﴾

"A ova je Knjiga koju objavljujemo blagoslovljena, zato je slijedite i Allaha se bojte, da bi vam milost ukazana bila." (El-En'am, 155) Uzvišeni je rekao:

﴿...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ تِبْيَٰنًا لِّكُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾

"Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za muslimane." (En-Nahl, 89) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْىِۦ وَيُمِيتُ ۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِىِّ ٱلْأُمِّىِّ ٱلَّذِى يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٥٨﴾

"Reci: 'O ljudi, ja sam, zaista, svima vama Allahov Poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, Vjerovjesnika, koji ne zna čitati i pisati, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite

– da biste bili upućeni!'" (El-A'raf, 158) Mnogo je ajeta u ovom značenju.

Četvrti temelj: Vjerovanje u poslanike

To također obuhvata dvije stvari: Prva: Vjerovanje u poslanike u sažetom smislu; a to podrazumijeva da vjerujemo da je Allah Uzvišeni poslao Svojim robovima poslanike kako bi obradovali poslušne i upozorili neposlušne, te ih pozvali slijeđenju Istine. Onaj ko im se odazove postići će sreću, a onaj ko odbije njihov poziv snaći će ga propast i očajanje. Također, vjerujemo da je najbolji od svih poslanika i pečat vjerovjesnika naš vjerovjesnik Muhammed ibn Abdullah, sallallahu alejhi ve sellem, kao što je Uzvišeni rekao:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a kumira – taguta se klonite!'" (En-Nahl, 36) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةُۢ بَعۡدَ ٱلرُّسُلِۚ...﴾

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali..." (En-

Nisa', 165) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ...﴾

"Muhammed nije roditelj nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik..." (El-Ahzab, 40)

Druga: Posebno vjerovanje u poslanike; a to podrazumijeva da posebno i poimenično vjerujemo u one koje je Allah imenovao ili čija su imena potvrđena od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poput Nuha, Huda, Saliha, Ibrahima i drugih, neka su Allahov salavat i selam na njih, njihove porodice i njihove sljedbenike.

Peti temelj: Vjerovanje u Sudnji dan

To obuhvata:

Vjerovanje u sve ono o čemu su nas obavijestili Uzvišeni Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a što će se dešavati nakon smrti, poput kaburskog iskušenja, kazne i nagrade u njemu, zatim svega što će se dešavati na Sudnjem danu, njegovih užasa i tegoba, Sirata (mosta iznad Džehennema), Mizana (vage za djela), obračuna, nagrade i kazne, te knjiga djela koje će se dijeliti ljudima. Neki će ih primiti desnom rukom, neki lijevom, a nekima će biti date iza leđa.

U to se ubraja i vjerovanje u Poslanikovo,

sallallahu alejhi ve sellem, vrelo (Havd), vjerovanje u Džennet i Džehennem, viđenje Uzvišenog Allaha i Njegovo obraćanje robovima, kao i sve ostalo što je spomenuto u Kur'anu Časnom i vjerodostojnom sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Obaveza je robu da u sve to vjeruje i da to potvrđuje onako kako su to pojasnili Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Šesti temelj: Vjerovanje u kader (Allahovu odredbu)

Ono obuhvata četiri stvari:

Prva: Vjerovanje da Uzvišeni Allah zna šta je bilo i šta će biti, zna stanja Svojih robova, njihovu opskrbu, smrt, njihova djela i sve drugo što se njih tiče. Ništa Mu od toga nije skriveno i Njemu pripada veličina i uzvišenost. Uzvišeni je kazao:

﴿...وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ﴾

"...i znajte da Allah sve zna!" (El-Bekara, 231) I rekao je:

﴿...لِتَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدۡ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عِلۡمَۢا﴾

"...da biste vi znali da Allah nad svime ima moć i da Allah znanjem Svojim sve obuhvata!" (Et-Talak, 12)

Druga: Vjerovanje da je Allah zapisao sve što je odredio, kao što je rekao Uzvišeni:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنقُصُ ٱلْأَرْضُ مِنْهُمْ ۖ وَعِندَنَا كِتَٰبٌ حَفِيظٌۢ ۝٤﴾

"Mi znamo šta će od njih zemlja oduzeti, u Nas je Knjiga u kojoj se sve čuva." (Kaf, 4) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿...وَكُلَّ شَىْءٍ أَحْصَيْنَٰهُ فِىٓ إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾

"...sve smo Mi to u Knjizi jasnoj pobrojali." (Ja-Sin, 12) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ۝٧٠﴾

"Zar ne znaš da je Allahu poznato sve što je na nebesima i na Zemlji? To je sve u Knjizi. To je, uistinu, Allahu lahko!" (El-Hadždž, 70)

Treća: Vjerovanje u Allahovu apsolutnu volju, pa ono što On želi biva, a ono što ne želi ne biva. Kao što Uzvišeni kaže:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ﴾

"...Allah, zaista, radi što hoće." (El-Hadždž, 18) I rekao je:

﴿إِنَّمَآ أَمْرُهُۥٓ إِذَآ أَرَادَ شَيْـًٔا أَن يَقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ۝٨٢﴾

"Kad nešto hoće, On samo za to rekne: 'Budi!',

i ono bude." (Ja-Sin, 82) Uzvišeni je rekao:

﴿وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ٢٩﴾

"a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće!" (Et-Tekvir, 29)

Četvrta: Vjerovanje da je Allah stvorio sve što postoji; nema stvoritelja osim Njega, niti gospodara osim Njega, kao što je On kazao:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ٦٢﴾

"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim." (Ez-Zumer, 62) Također, Uzvišeni je rekao:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡۚ هَلۡ مِنۡ خَٰلِقٍ غَيۡرُ ٱللَّهِ يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ٣﴾

"O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa. Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas s neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?" (Fatir, 3)

Dakle, vjerovanje u Allahovu odredbu obuhvata sva ova četiri temelja, što je vjerovanje ehli sunneta vel-džemata, za razliku od novotara koji su zanegirali neke od tih temelja.

U važne elemente ispravnog vjerovanja koje zastupa ehli-sunnet spadaju: ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Allaha, prisnost radi Allaha i

neprijateljstvo radi Allaha. To je akida el-vela vel-bera (privrženost i odricanje), koja spada u vjerovanje u Uzvišenog Allaha.

Prema tome, vjernik voli vjernike, prisan je s njima i lojalan im je, a mrzi nevjernike i nije prisan s njima. Prvaci vjernika u ovom ummetu (koje je obaveza najviše voljeti) su ashabi, radijallahu anhum – kao što je utvrđeno kod pripadnika ehli sunneta. Zato ih oni vole, lojalni su im i uvjereni su da su oni najbolji ljudi poslije Allahovih vjerovjesnika. Vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, u tom kontekstu je rekao:

«خَيْرُ القُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُم».

"Najbolja generacija jeste moja generacija, potom generacija poslije njih, a potom generacija poslije njih."[1] Muttefekun alejhi.

I ubijeđeni su da je najbolji ashab Ebu Bekr es-Siddik, potom Omer el-Faruk, potom Osman Zun-Nurejn, potom Alija, radijallahu anhum, zatim dolaze preostali od desetorice kojima je obećan Džennet, a potom ostali ashabi, radijallahu anhum. Sljedbenici sunneta suzdržavaju se od govora o nesuglasicama koje su se desile među ashabima i vjeruju da su oni uložili krajnji napor da bi došli do

[1] Hadis bilježi Buhari, br. 3651, i Muslim, br. 2533, od Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu anhu.

istine. Onaj među njima koji je bio u pravu ima dvije nagrade, a onaj koji je pogriješio ima jednu nagradu.

Vole porodicu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, one među njima koji su bili vjernici, i lojalni su im, kao i suprugama Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, majkama vjernika, te mole Allaha da svima njima bude zadovoljan. Odriču se puta rafidija, koji mrze ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i vrijeđaju ih, te pretjeruju u "ljubavi" prema ehli-bejtu, uzdižući ih na mjesto koje im Uzvišeni Allah nije dao, kao i puta nasibija, koji uznemiravaju pripadnike ehli-bejta riječima ili djelima.

Sve ovo spomenuto smatra se ispravnim vjerovanjem sa kojim je Allah poslao Svoga poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. To je, ustvari, vjerovanje u koje smo obavezni vjerovati, držati ga se, biti postojani na njemu i čuvati se svega onoga što je u koliziji s njim. To predstavlja vjerovanje spašene skupine (ehli sunneta) za koju je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ كَذَلِكَ».

"Skupina iz moga ummeta će neprestano biti jasna na istini, neće joj naškoditi onaj ko je napusti,

sve dok ne dođe Allahova odredba, a oni u takvom stanju."[1] U rivajetu kod Muslima navodi se i:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الحَقِّ مَنْصُورَةٌ».

"Skupina iz moga ummeta će neprestano biti na istini, potpomognuta."[2] Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je također kazao:

«افْتَرَقَتِ اليَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَسَتَفْتَرِقُ هَذِهِ الأُمَّةُ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي».

"Jevreji su se podijelili na sedamdeset i jednu skupinu, kršćani na sedamdeset i dvije skupine, a ovaj ummet će se podijeliti na sedamdeset i tri skupine. Sve će ući u Džehennem, osim jedne." Ashabi su upitali: "A koja je to, Allahov Poslaniče?" "Oni koji budu na onome na čemu sam ja i moji ashabi", odgovori je on.[3]

---

[1] Muslim, br. 1920, od Sevbana.

[2] Hadis bilježi Ibn Madže, br. 3952, iz hadisa Sevbana, radijallahu anhu, a Ibn Hibban, br. 6714, i el-Hakim, br. 8653, ocijenili su ga ispravnim.

[3] Tirmizi, br. 2641, iz hadisa Abdullaha b. Amra, radijallahu anhu. El-Munavi je u djelu "Fejdul-kadir" (5/347), rekao: "U njemu je Abdurrahman b. Zijad el-Ifriki, a ez-Zehebi je rekao: 'Ocijenili su ga

Vjerovanja koja su suprotna ispravnom vjerovanju

Mnogo je onih koji su skrenuli sa puta ispravnog vjerovanja i koji slijede drugačije vjerovanje. Među njima su oni koji obožavaju kumire, kipove, meleke, evlije, džinne, drveće, kamenje i slično. Takvi se nisu odazvali pozivu poslanika, već im se prkosno suprotstavili, kao što su uradili Kurejšije i drugi Arapi sa našim Vjerovjesnikom Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem. Oni su od kipova tražili da im ispune potrebe, da izliječe bolesne i da ih pomognu protiv neprijatelja, prinosili su im kurbane i zavjetovali im se. Kada im je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukazao na neispravnost toga i naredio da ibadet upućuju samo Uzvišenom Allahu, oni su to odbili i u čuđenju su govorili:

﴿أَجَعَلَ ٱلۡأٓلِهَةَ إِلَٰهٗا وَٰحِدًاۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٌ عُجَابٞ ۝٥﴾

"Zar on da svede bogove na nekakvog Boga jednog? To je, zaista, nešto veoma čudno!"

(Sad, 5)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije prestajao da ih poziva ka Allahu i upozorava na širk, nastojeći da im pojasni suštinu svoga poziva, sve dok Allah nije uputio neke od njih. Potom su počeli

slabim'", dok ga je Albani ocijenio ispravnim u Sahih el-Džami', br. 5343.

ulaziti u Allahovu vjeru u skupinama, sve dok islam nije postao najjača vjera, nakon ustrajnog pozivanja i dugotrajne borbe koju su vodili Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, njegovi ashabi, radijallahu anhum, i oni koji su ih slijedili u dobru. Potom su se stvari počele mijenjati nagore, zavladalo je neznanje kod velikog broja ljudi, pa se većina vratila džahilijetskim (predislamskim) vjerovanjima, te su počeli pretjerivati u pogledu vjerovjesnika i umrlih dobrih ljudi (evlija), tako što su im upućivali dove, tražili pomoć od njih i činili druge vrste širka. Oni nisu spoznali značenje riječi "La ilahe illallah", kao što su ga razumjeli Arapi nevjernici, a od Allaha se pomoć traži.

Ovakvi vidovi širka neprestano su se širili među masama ljudi sve do našeg vremena, a glavni razlog tome je veliko neznanje i udaljenost od vremena poslanstva.

Šubha kod potonjih generacija ista je kao i šubha kod ranijih, a to je:

﴿...هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

"...Ovo su naši zagovornici kod Allaha..." (Junus, 18) I njihove riječi:

﴿...مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ...﴾

"Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili." (Ez-Zumer, 3) Allah je opovrgnuo

ovu sumnju i pojasnio da onaj ko obožava nekoga mimo Njega, ma ko to bio, pripisuje Mu sudruga i postaje nevjernik, kao što Uzvišeni Allah veli:

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

"Oni, pored Allaha, obožavaju nešto što im ne može ni nauditi niti im može kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha'..." (Junus, 18) Odgovarajući na prethodno spomenuto, Uzvišeni Allah je objavio:

﴿قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ١٨﴾

"Reci: 'Zar da Allaha obavještavate da na nebesima i na Zemlji postoji nešto što On ne zna da postoji?!' Uzvišen je On i vrlo visoko u odnosu na ono što Njemu u obožavanju pridružuju." (Junus, 18)

U ovom ajetu Uzvišeni Allah je pojasnio da obožavanje nekoga pored Njega, bilo da je riječ o vjerovjesnicima, evlijama i drugima, predstavlja djelo velikog širka, pa makar ga njegovi počinioci nazivali drugim imenom. On, Uzvišeni, je rekao:

﴿...وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ

﴿...زُلۡفَىٰٓ﴾

"...A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike govoreći: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili'..." (Ez-Zumer, 3) Zatim, u odgovoru na njihovu tvrdnju, Uzvišeni Allah je kazao:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

"...Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik."

(Ez-Zumer, 3)

Ovim je Uzvišeni Allah pojasnio da obožavanje nekoga mimo Njega putem dove, strahopoštovanja, nade i drugih vrsta ibadeta, predstavlja nevjerstvo. Na taj način ukazao je na neistinitost tvrdnji mnogobožaca da ih njihova božanstva približavaju Njemu.

U neispravna nevjernička ubjeđenja, koja se suprotstavljaju ispravnom vjerovanju i koja su u koliziji sa poslaničkom misijom, ubraja se i ono što zastupaju ateisti ovoga vremena, sljedbenici ideologije Marksa, Lenjina i drugih pozivača u ateizam i nevjerstvo, bilo da to nazivaju socijalizmom, komunizmom ili nekim drugim

imenom. Osnova njihove ideologije jeste da nema Boga i da je život samo materijalan.

Među njihove glavne temelje ubraja se poricanje onoga svijeta, negiranje Dženneta i Džehennema te negiranje svih vjera. Ko god zaviri u njihove knjige i prouči ideje kojima su privrženi, sigurno će uvidjeti da je to vjerovanje protivno svim nebeskim vjerozakonima i da njegove pristalice odvodi u propast i na ovome i na onome svijetu.

U ta neispravna vjerovanja spadaju i pogrešna uvjerenja kod sufija koji vjeruju da evlije, uz Allaha, upravljaju kosmičkim i prirodnim procesima. Njima su dali posebne nazive u zavisnosti od položaja koje smatraju da uživaju, kao što su: aktab, evtad, egvas i tako dalje, a koji zapravo predstavljaju njihova lažna božanstva. Ovo je širk u pogledu rububijjeta i jedna je od najtežih vrsta širka Uzvišenom Allahu.

A onaj ko razmisli o širku kojeg su činili prethodnici iz doba džahilijjeta i uporedi ga sa širkom koji je rasprostranjen među potonjima, uvidjet će da je širk potonjih veći i opasniji, a pojašnjenje toga je kako slijedi: Arapski nevjernici u periodu džahilijeta (predislamskog doba) odlikovali su se dvjema stvarima: Prva: Oni nisu pripisivali sudruga u rububijjetu, već je njihov širk bio u ibadetu, jer su rububijjet smatrali isključivim pravom jedinog Allaha, azze ve dželle. O tome je

Uzvišeni kazao:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ...﴾

"A ako ih zapitaš ko ih je stvorio, sigurno će reći: 'Allah!'" (Ez-Zuhruf, 87) I kaže Uzvišeni Allah:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾﴾

"Upitaj: 'Ko vas opskrbljuje s neba i iz zemlje?', ili: 'Ko vlada sluhom i vidom, ko izvodi živo iz neživog i iz živog neživo, i ko upravlja svim?' 'Allah!', reći će oni. A ti reci: 'Pa zar Ga se ne bojite?!'" (Junus, 31) Mnogo je ajeta koji govore o ovome.

Druga: Njihov širk u ibadetu nije bio stalan, nego se dešavao u blagostanju, dok su u teškoćama iskreno zazivali Allaha i Njemu se obraćali, kao što Uzvišeni Allah kaže:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾﴾

"Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allahu. A kad ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju." (El-Ankebut, 65)

Potonji mušrici su prevazišli svoje prethodnike u

dva aspekta: 1. širk nekih od njih u rububijjetu, 2. činili su širk i u blagostanju i u teškoći. Ovo je poznato svakome ko je provodio vrijeme među njima, posmatrajući ono što rade kod mezara Husejna, Bedevija i drugih u Egiptu, kod mezara Ajdarosa u Adenu, mezara Hadija u Jemenu, Ibn Arebija u Šamu, mezara Abdul-Kadira Džejlanija u Iraku, kao i kod mezara mnogih drugih poznatih ličnosti gdje se okupljaju ljudi čineći širk. S druge strane, malo je onih koji se trude da tim ljudima pojasne tevhid sa kojim je Uzvišeni Allah poslao Svoga vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i da ih odvrate od činjenja širka. Neka nam je Allah na pomoći.

Od uvjerenja koja se suprotstavljaju ispravnom vjerovanju u Allahova lijepa imena i uzvišena svojstva, spadaju i uvjerenja mnogih novotara, poput džehmija, mu'tezila i svih drugih koji slijede njihov put u negiranju Allahovih svojstava i odbacivanju savršenih osobina kojima je opisan Uzvišeni Allah. Oni Mu pripisuju svojstva nepostojećega, neživih stvari i nemogućeg. Uzvišeni Allah je visoko iznad onoga čime Ga opisuju.

Tu se ubrajaju i oni koji negiraju neka svojstva, dok druga potvrđuju, kao što je vjerovanje eš'arija. Međutim, ono što proizlazi iz svojstava koja su zanegirali, proizlazi iz svojstava koja su potvrdili i zbog čega su ajete i hadise tumačili metaforički. Oni

su postupili suprotno dokazima Objave i razuma, te su zbog toga upali u očite kontradiktornosti.

A što se tiče ehli sunneta, oni su Uzvišenom Allahu potvrdili sva imena i svojstva koja je On Sebi potvrdio i koja Mu je potvrdio Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onako kako Njemu Uzvišenom dolikuje i priliči. Pritom su negirali bilo kakvu mogućnost poređenja Allaha sa stvorenjima, a istovremeno nisu negirali ništa od Njegovih svojstava niti ih krivo tumačili. Na taj način su prihvatili sve dokaze i sačuvali se kontradikcija kojima su drugi iskušani, kao što je već spomenuto.

Ovo je put uspjeha i sreće na oba svijeta, a to je Pravi put kojim su hodili dobri pripadnici prvih generacija ovog ummeta i njegovi imami. Stanje kasnijih generacija neće se popraviti osim onim čime se popravilo stanje prvih generacija ummeta. Način tog popravljanja jeste slijeđenje Kur'ana i sunneta, te ostavljanje svega što im je suprotno. Uzvišenog Allaha molimo da ummetu vrati razboritost, da u njemu poveća broj onih koji pozivaju ka uputi i istini, da nadahne njegove vođe i ulemu da se bore protiv širka sve dok se on u potpunosti ne iskorijeni, te da upozoravaju na sve što vodi ka njemu. On je Svečujući i Onaj Koji je blizu. Allah je Zaštitnik, Onaj Koji daje uspjeh. On nam je dovoljan i divan je On oslonac, i nema moći niti snage osim uz Njega. Neka su salavat i selam na

Muhammeda, Allahovog roba i poslanika, našeg vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Uspostavljanje dokaza o propisu onoga ko zatraži pomoć od nekog mimo Allaha

Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

Knjiga koja je pred vama obrađuje propis traženja pomoći od nekoga drugog mimo Allaha i potvrđuje da dova i traženje pomoći moraju biti upućeni samo Allahu, ukazujući na to da se upućivanje ibadeta ili dove nekome drugom mimo Allaha smatra širkom. Također, pojašnjava određene situacije u kojima neki mogu pomisliti da traže pomoć od Allahovih evlija ili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem; međutim, ovaj postupak je u suprotnosti sa tevhidom, koji je osnova vjere.

***

bs397v5.0 - 04/06/2026

رئاسة الشؤون الدينية بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Poruka Dva harema

Šerijatski instruktivni sadržaj
za posjetioce el-Mesdžidul-harama i
el-Mesdžidun-nebevijja na brojnim jezicima

978-603-517-649-1